

Advies

Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026

Doelenboom

Programma	2	Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
Maatschappelijk doel	2.6	Kwaliteit van leven van alle Texelaars verbeteren
Beleidsdoel	2.6.1	Gezonde leefstijl bevorderen

Collegevoorstel

De raad voor te stellen te besluiten:

- De Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026 vast te stellen.

Toelichting

In de Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026 is geëvalueerd hoe het gezondheidsbeleid 2018-2022 is verlopen. Aan de hand daarvan is het nieuwe gezondheidsbeleid geformuleerd. Hierbij wordt uitgegaan van Positieve Gezondheid en preventie. Daarnaast is het nieuwe gezondheidsbeleid gebaseerd op de gemeentelijke taken en ambities uit het Gezond en Actief Leven Akkoord .

Consequenties

Financieel	☒
Personeel/Organisatie	☐
Juridisch	☐
Beleid	☒
Inkoop/Aanbesteding	☐
Deregulering	☐

Majeure risico's	☐
Beheer	☐
Belanghebbenden	☐
Structuurvisie	☒
Regie	
Zaaknummer	3295345

Bijlagen

1.	Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026
2.	Overzicht nota gezondheidsbeleid 2024-2026
3.	Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024

Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026

Samenvatting

Vanuit de Wet publieke gezondheid zijn gemeenten verplicht om na publicatie van de Landelijke nota gezondheidsbeleid een lokale nota gezondheidsbeleid vast te stellen, waarbij de landelijke doelstellingen worden meegenomen. De doelstellingen richten zich op vier gezondheidsgebieden:

1. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving.
2. Gezondheidsachterstanden verkleinen.
3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en volwassenen.
4. Vitaal ouder worden.

De laatste nota gezondheidsbeleid was actief van 2018 tot en met 2022. In deze nieuwe nota worden de landelijke prioriteiten op het gebied van publieke gezondheid beschreven, en wordt richting gegeven aan het lokale gezondheidsbeleid van gemeenten.

De nieuwe nota omvat een evaluatie op de zeven acties die zijn vastgesteld in het Actieplan gezondheidsbeleid 2018-2022:

1. het bevorderen van een gezonde leefstijl onder jongeren en het verminderen van middelengebruik;
2. het bevorderen van een gezonde leefstijl onder ouderen;
3. het stimuleren en faciliteren van initiatieven voor ontmoeting;
4. het ontwikkelen en breed bekendmaken van Texelkompas onder de Texelaars;
5. het ontwikkelen van concrete programma's voor gezinsproblematiek, zoals echtscheidingen, schulden, rouw en verlies;
6. het invoeren van een doorgaande leerlijn mediawijsheid van groep 1 basisonderwijs tot en met de laatste klas van de OSG;
7. jongeren leren ouderen over het gebruik van tablets, sociale media en beeldbellen.

De evaluatie van gezondheidsbeleid 2018-2022 toont aan dat de beoogde resultaten van de zeven acties, waaronder actie 1, 3 en 5, niet zijn behaald, terwijl het succes van actie 2 en 7 onduidelijk blijft. Dit komt voornamelijk door metingen die zijn uitgevoerd tijdens de coronapandemie van 2020, wat een negatieve impact heeft gehad op de gestelde doelen, of omdat sommige doelen niet meetbaar zijn. De effecten van preventieve programma's zijn niet altijd kwantitatief meetbaar, terwijl de pandemie de aanpak van eenzaamheid, zoals in actie 3, bemoeilijkt heeft.

Een aantal acties uit 2018-2022 zijn overgenomen in het gemeentelijke gezondheidsbeleid voor de periode 2024-2026, en er is ook gekeken naar de doelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) vanwege hun conformiteit met landelijke overheidsdoelen. Die doelen zijn omgezet naar dertien ambities die horen bij de landelijke Brede SPUK-regeling. Deze plannen zijn verbonden aan de uitvoeringsprogramma's Sociaal Domein voor 2024-2027, waarin een gedetailleerd plan is opgesteld om alle doelstellingen te integreren en uit te voeren.

De benodigde middelen zijn reeds vastgesteld in de begroting, afkomstig van de Brede SPUK-uitkeringsregeling.

Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026

Argumenten tot advies

Volgens artikel 13 lid 2 van de Wet publieke gezondheid is elke gemeente verplicht om binnen twee jaar na publicatie van de Landelijke Nota gezondheidsbeleid een lokale nota gezondheidsbeleid vast te stellen. Aangezien het termijn van de vorige nota gezondheidsbeleid is verstreken, is het noodzakelijk om een nieuwe nota op te stellen. Daarnaast zijn er recentelijk verschillende ontwikkelingen geweest waarop de nieuwe nota gezondheidsbeleid inspeelt. Gemeenten hebben vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord diverse taken gekregen om te werken aan een gezond en actief leven met een stevige sociale basis voor de inwoners. Bovendien heeft het Rijk besloten om een aantal uitkeringen op het gebied van gezondheidsbevordering, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis te bundelen in een specifieke uitkering (Brede Spuk). Het plan van aanpak dat aan deze specifieke uitkering is gekoppeld, wordt door de gemeente Texel ingezet als uitvoeringsprogramma 2024-2027 Sociaal Domein voor het nieuwe gezondheidsbeleid.

Alternatieven

Het niet vaststellen van de Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid voldoet echter niet aan de wettelijke verplichting om een nieuwe lokale nota gezondheidsbeleid vast te stellen. Dit is daarom geen wenselijk alternatief.

Consequenties van het advies

- Financieel

De financiering komt uit de brede SPUK en de bestaande begroting zoals het lokaal gezondheidsbudget. Waar meer budget nodig is, wordt dit aangevraagd via de uitvoeringsprogramma's die aansluiten op deze lokale gezondheidsnota.

- Beleidsmatige consequenties

Er wordt een nieuwe versie van het gezondheidsbeleid in gebruik genomen. Oude doelen zijn aangescherpt en nieuwe doelen zijn toegevoegd. Om deze doelen te behalen sluit de nota aan op de Uitvoeringsprogramma's 2024-2027 Sociaal Domein. Hierin zijn de doelen, bijbehorende activiteiten en begroting opgenomen en geïntegreerd, zodat een verplichte landelijke nota wordt uitgerold tot een lokale nota, met een bijbehorend uitvoeringsprogramma dat in detail ingaat op het behalen van deze doelen.

Structuurvisie

De ambities die voortkomen uit het Gezond Actief leven Akkoord (GALA) en de nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid hebben overlap met onderdelen uit hoofdstuk 'Vitale samenleving'.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Wet publieke gezondheid artikel 13 lid 2;
- Wet publieke gezondheid artikel 16.

Aanleiding / voorgeschiedenis / eerdere besluiten

Het 'actieplan gezondheidsbeleid 2018-2022' van de gemeente Texel richtte zich op drie hoofdspeerpunten: het bevorderen van een gezonde leefstijl, het vergroten van grip op het leven, en het stimuleren van ontmoetingen om eenzaamheid tegen te gaan. Onder deze speerpunten vielen zeven specifieke acties, waaronder het verminderen van middelengebruik onder jongeren, het bevorderen van gezonde leefstijl onder ouderen, en het ontwikkelen van Texelkompas als sociale kaart. Ondanks inzet op preventieve programma's en initiatieven, zoals educatie over gezond mediagebruik en het aanpakken van gezinsproblematiek, bleken sommige doelstellingen niet volledig behaald, deels als gevolg van de coronapandemie. Desondanks zijn er ook positieve ontwikkelingen, zoals verbeteringen in mediawijsheid en meer aandacht voor gezondheid binnen gezinnen. Deze ervaringen zullen worden meegenomen in het nieuwe gezondheidsbeleid voor de periode 2024-2026.

Het gemeentelijk gezondheidsbeleid, gebaseerd op de Wet Publieke Gezondheid (wPG), volgt een cyclus van vier jaar. Elk decennium wordt een landelijke gezondheidsnota gepubliceerd, die gemeenten richtlijnen biedt voor het opstellen van hun eigen gezondheidsbeleid. Gemeenten moeten binnen twee jaar na vaststelling van de landelijke nota hun lokale gezondheidsnota opstellen, die aansluit bij de landelijke prioriteiten en richting geeft aan het lokale gezondheidsbeleid.

Belangrijke aandachtspunten in deze nota zijn de erkenning van sociale en fysieke factoren die de gezondheid beïnvloeden, de benadering van gezondheid als meer dan alleen de afwezigheid van ziekte, het streven naar positieve gezondheid waarin eigen regie en welbevinden centraal staan, en het benutten van digitale innovaties om gezondheidsondersteuning te verbeteren, met speciale aandacht voor toegankelijkheid voor kwetsbare groepen. Deze benadering benadrukt de noodzaak van een integrale aanpak en samenwerking tussen verschillende domeinen om gezondheidsdoelen te bereiken.

Om de eerder gestelde doelen aan te scherpen en in te zetten op de landelijke doelstellingen GALA, wordt de nadruk gelegd op de volgende gezondheidsthema's en ambities:

1. Terugdringen gezondheidsachterstanden
2. Elk kind verdient een kansrijke start
3. Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
 - Gezonde leefomgeving
 - Klimaatverandering
4. Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
5. Een gezonde leefstijl
6. Voorkomen en vroeg signalering van middelengebruik (roken, alcohol en drugs)
 - Effectieve lokale drugspreventie
 - Voorkomen van middelengebruik onder jongeren
 - Leeftijdsgrenzen op verkoop van alcohol
 - Vroegsignalering alcoholproblematiek
 - Terugdringen van roken
7. Sport en beweegparticipatie
8. Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
9. Vitaal ouder worden
 - Versterken uitvoering artikel 5a 'Ouderengezondheidszorg' Wet Publieke Gezondheid
 - Gezond voedingspatroon bij ouderen
 - Bewegen door ouderen
 - Valpreventie bij ouderen

Raadsbesluit

Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026

Programma	2	Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
Maatschappelijk doel	2.6	Kwaliteit van leven van alle Texelaars verbeteren
Beleidsdoel	2.6.1	Gezonde leefstijl bevorderen

gehoord de raadscommissie;

- Wet publieke gezondheid artikel 13 lid 2;
- Wet publieke gezondheid artikel 16.

- De gemeente vanuit de Wet publieke gezondheid als taak heeft zorg te dragen voor de gezondheid van de samenleving en risicogroepen;
- De gemeente Texel vanuit de visie Sociaal Domein inzet op Positieve Gezondheid en preventie;
- De gemeente vanuit de visie Sociaal Domein bij wil dragen aan de kwaliteit van leven voor alle Texelaars.

1. De gemeentelijk Nota gezondheidsbeleid Texel 2024-2026 vast te stellen.

Zaaknummer 3365112

1. Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid Texel 2024-2026
2. Overzicht nota gezondheidsbeleid 2024-2026
3. Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024